אמר להם הממונה פרק חמישי תמיד לג.

מלא וגדוש קטרת וכסוי היה לו וכמין מטוטלת היה עליו מלמעלן: **ה** [א]מי שזכה במחתה נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח ופנה את הגחלים [ב] היולך וחתה [ג] (מן המאוכלות הפנימיות) ירד ועירן לתוך של זהב [ד] נתפזר ממנו כקב גחלים והיה מכבדן [ה] לאמה [ו] ובשבת היה כופה עליהן פסכתר ופסכתר היתה כלי גדול מחזקת לתך ושתי שרשרות היו בה אחת שהוא מושך בה ויורד ואחת שהוא אוחז בה מלמעלן בשביל שלא תתגלגל ושלשה דברים [ז] היתה משמשת כופין אותה על גבי גחלים ועל השרץ בשבת ומורידין בה את הדשן מעל גבי המזבח: **ו** הגיעו בין האולם ולמזבח [ח] נטל אחד את המגרפה וזורקה בין האולם ולמזבח אין אדם שומע קול חבירו בירושלים מקול המגרפה ושלשה דברים היתה משמשת כהן ששומע את קולה יודע שאחיו הכהנים נכנסים להשתחוות והוא רץ ובא [ט] ובן לוי שהוא שומע את קולה יודע שאחיו הלוים נכנסים לדבר בשיר והוא רץ ובא [י] וראש המעמד היה מעמיד את הטמאים בשער המזרח:

הדרן עלך אמר להם הממונה

החלו עולים במעלות האולם מי שזכו בדישון מזבח הפנימי והמנורה [יא] היו מקדימים לפניהם מי שזכה בדישון מזבח הפנימי נכנס ונטל את הטני והשתחוה ויצא [יב] מי שזכה בדישון המנורה נכנס ומצא שתי נרות [יג] מערביים דולקין [יד] מדשן את המזרחי ומניח את המערבי דולק [טו] שממנו היה מדליק את המנורה של בין הערבים [טז] מצאו שכבה מדשנו ומדליקו ממזבח העולה [יז] נטל את הכוז ממעלה שניה והשתחוה ויצא: **ב** [יח] מי שזכה במחתה צבר את הגחלים על גבי המזבח ורדדן בשולי המחתה והשתחוה ויצא: **ג** [יט] מי שזכה בקטרת היה נוטל את הבוך מתוך הכף ונותנו לאוהבו או לקרובו נתפזר ממנו לתוכו נותנו לו בחפניו [כ] ומלמדים אותו הוי [כא] זהיר [כב] שמא תתחיל מפניך שלא תבוה התחיל מרדדן ויצא [כג] לא היה המקטיר מקטיר עד שהממונה אומר לו הקטר ואם היה ב"ג הממונה אומר לו אישי כהן גדול הקטר [כד] פרשו העם והקטיר והשתחוה ויצא:

הדרן עלך החלו עולים

שיצאו כל הכהנים מבין האולם ולמזבח כמו שיתבאר בתחלת כלים והוא מה שאמרו ופורסין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה ואין מיירין מה אלא בקטרת שבכל יום אבל בקטרת של יום"כ ר"ל שמקטירין אותו בקדש הקדשים אין מיירין בני אדם לצאת מבין האולם ולמזבח אלא מן ההיכל בלבד ולאור שתדע שבשעה שיצא בדם חטאת העשיית בפנים לזרוק מדמה בפנים וזה יהיה בדם כהן משיח ופר העלם דבר ושעירי עבודה זרה שהם גם כן פורשים מבין האולם ולמזבח כמו בשעת הקטרה ולמדנו כל זה ממה שנא' (ויקרא פז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד אמרו אחיה כפרה כפרה מיו"כ אחו כפרה שתהיה בקדשים פורשין מבין האולם ולמזבח אלא בשעת הקטרה פנים כפור בלבד שהם (ג) מהיכל פרשי מבין האולם ולמזבח לא פרשי לפי שהוא נפתר מהם מבית קדשי הקדשים וא"א לנא שם לפיכך אין מזהירין בני אדם אלא יבא שום אדם שם וכבר באתנו בגמ' יומא סדר [ד] הקטרת התמיד של כל יום והסמוך לו ואמרו שהיא קבלה משומרה ואע"פ שהיא קבלה המיאו לראיה עניים כדי לסייע אותו סדר וזו היא תורף דבריהם מה מערכה גדולה קודמת למערכה שניה של קטרת קודמת לסדור שני גזרי עצים וסדור שני גזרי עצים קודמת לדישון מזבח הפנימי דישון מזבח הפנימי קודם להטבת ה' נרות והטבת ה' נרות קודמת לדם התמיד ודם התמיד קודם להטבת שתי נרות והטבת שתי נרות קודמת לקטרת והקטרת קודם לחבירים וחבירים למנחה ומנחה לחבתים וחבתים לנסכים ונסכים למוספים ומוספים לבזיכים ובזיכים לתמיד של בין הערבים שנאמר והקטיר עליה אהלו הפלגים עליה הפלגים כל הקרבנות כולם וסדר הזה כולו הוא על דעת אבא שאול והוא שאמר שסריקת דם התמיד על המזבח יפסיק בין הטבת הנסך נרות ובין הטבת שתי נרות כמו שזכר כאן אבל בכמים אומרים שבהקטרת הקטרת היה מפסיק והיה זורק דם התמיד ומטיב ה' נרות ומקטיר קטרת ואח"כ מטיב שתי נרות והלכה כחכמים וכבר נתבאר בשליטי ממסכת זו שאחר שחיטת התמיד מדשנין מזבח הפנימי ועם דישון מזבח הפנימי מדשנין המנורה וכן נתבאר בפרק הרמיני שאחר זריקת הדם מנתחין נתחין ומניחין אותם לבבר ומה שאמר זה בהש"ס המעלה אבריה לה לומר העלאת אבריה מן הבבר למזבח ומטיבר הוא כי מה שאמר מנחת ר"ל מנחת נסכים והיא נקראת במסכת זו מנחת סולת ומה שאמר נסכים לה לומר נסכי יין אחר כך הכנים בסדר התמיד סדר עבודת שבת ולפיכך זכר מוספין ושתי מיכי לבוה של לחם הפנים וכבר באתנו בחמישי מוספים (דף עב.) שאינו מוחר להקריב קרבן אחר התמיד של בין הערבים אלא פעם שנאמר בו שאינו נשחט אלא בין הערבים ואלו שני גזרי עצים אי אפשר שלא יביאו אותם עם התמיד מוסף על עצי המערכה שנאמר (ויקרא ו) ובער עליה הכהן עצים ומיעטו הרבה שנים אבל בחמיד בין הערבים בלבד יהיו שני גזרי העצים האלו בידי שני הכהנים ולא יעלה אותם כהן אחד שנאמר (שם ח) וערכו עצים ואמרו ז"ל ר"מ שאמרו וערכו על תמיד של בין הערבים [ה] הוא כמו שזכרנו כבר בשני מיומא (דף ט:) וכן אמרו [יומא ט.] אין מפיסין לתמיד של בין הערבים אלא כהן שזכה

מלא וגדוש קטרת וכסוי היה לו וכמין מטוטלת היה עליו מלמעלן. מתיכה קטנה של נגד ולפיכך אמר שהיו ממלאין הכף קטרת ומכסים [אותה] במכסה וטתנין על המכסה מלמעלה מפה קטנה מאד כמין מתיכת נגד וטתן הכף כולו אל תוך הכף וטולל הכף בידו ועשה בו מה שיתבאר בפרק של אחר זה: (ה) **כבר נתבאר** בפוף עירובין (דף קד:) מתיחס מקום מן העזרה מוליאין שרץ שנמצא במקדש בשבת ומחיה מקום מניחין אותו עד מוצאי שבת אבל כופין עליו קדירה חרגוס קירוחיו פסקתרוחיה והאחד כלי פסכתר וכבר נתבאר ברבעי מכפורים (דף מג:) שהמתחה שגורפין בה האש היתה מחזקת [ד] (כדי פאים) ומתחה של אלא קנים שמרימין בה היתה של אלא קנים אומר בכל יום אותה בשל ד' קנין ומערן לתוך של ג' קנין והרי הוא מפזר בקב גחלים כלי פפך וכשאינו יום שבת משליכים הגחלים הטולים בקרקע (אל המולת היולת מן המזבח) אל נחל קדרון ולתך מדה מחזקת ט"ו פאה וכבר באתנו שיעור פאה במנחות (דף עז.): **כבר נתבאר** בתענית (דף ט.) המעמדות מה הם ואומר שראש מעמד המעמדות באותה [ו] שבת כשמוציא קול המגריפה מעמיד המלוויים [ז] שבכר טהרו מלרעתם בשערי המזרח כדי שיהיו מזומנים לזרוק עליהם דם האשם כמו שיתבאר בסוף נגעים:

הדרן עלך אמר להם הממונה ברכו

החלו עולים. כבר באתנו בפרק השליחי שהוא מעוי המקום גדול ויולא ואחר כך יבוא ויטיב שתי גרות הנשארים ונתבאר שם שהגרות שבאמצע עליהן ו' זי"ם הם הנה שמנים לאחרונה אם מלאם כמיים הרי זה מדליקם ומטיב שלם גרות המסמוכים אליהם ומניח שתי הגרות המערביות עד שיבוא והם שבאמצע עליהם ג' ב' לפיכך אמר כאן אם מלא עבשיו בשחר אלו הב' גרות דולקין היה מתקן האחת שבאמצע עליה ב' והיא המזרחית לעומת האחרת שבאמצע עליה ג' ומניח שבאמצע עליה ג' כמו שהוא ר"ל שלא יבבה אותו וילליק אותו שניה אלא מתקנו ומוליא הפתילה ומוסיף שמן והלומה לזה לפי שמן המערבי והוא שבאמצע עליו ג' כמו שבארנו ילליק שאר הגרות בין הערבים ולפיכך אם מלא בר מערבי שבבר בבה אז מדשנו ונותן בו פתילה ומדליק אותו ממזבח העולה ולא מן הגרות לפי שזה בר מערבי והוא שבאמצע עליו ג' מדליק ממנו שאר הגרות לבשיבתו והוא בשיבבה אין מדליקין אותו אלא ממזבח העולה ובבר נתבאר בשליחי שבח שיש בו דישון המנורה שתן אותו על מעלה שניה של אבן שהיא לפני המנורה ונוטלו משם ומוליאו: **בבר ידעת** שמזבח הקטרת הוא מזבח הזהב שבהיכל שהוא בחלבע בין השלחן ובין המנורה כמו שליירנו בבמנחות וכמו שנלייר בבנדות: ופירוש מרדדן שליע ופירוש אותו במזבח: **בבר** הקדמנו בפרק שלפני זה שבסוף מלא מן הקטרת יש בכף לבר מעבו אותו דבר מועבו מן הקטרת בחפניו של מקטיר וכן הקדמנו שהמקטיר הקטרת לא הקטיר אותה קודם לכן אמרו לא שנה אדם בה ולפיכך אמר כאן מלמדים אותו הזהר שלא תתחיל מלפניך כדי שלא יתח הקטרת לידו ויזרקנה: **מרדד.** פורש הקטרת על האש: ומה שאמר **פרשו העם והקטיר.** הוא

ושמי מיכי לבוה של לחם הפנים וכבר באתנו בחמישי מוספים (דף עב.) שאינו מוחר להקריב קרבן אחר התמיד של בין הערבים אלא פעם שנאמר בו שאינו נשחט אלא בין הערבים ואלו שני גזרי עצים אי אפשר שלא יביאו אותם עם התמיד מוסף על עצי המערכה שנאמר (ויקרא ו) ובער עליה הכהן עצים ומיעטו הרבה שנים אבל בחמיד בין הערבים בלבד יהיו שני גזרי העצים האלו בידי שני הכהנים ולא יעלה אותם כהן אחד שנאמר (שם ח) וערכו עצים ואמרו ז"ל ר"מ שאמרו וערכו על תמיד של בין הערבים [ו] הוא כמו שזכרנו כבר בשני מיומא (דף ט:) וכן אמרו [יומא ט.] אין מפיסין לתמיד של בין הערבים אלא כהן שזכה

המזרחי. מקיר הפתילה והשמן ומקנח את המנורה ושתן לתוכו פתילה חדשה ושמן: **ומניח את המערבי דולק.** כלומר לשון לשעלת בר תמיד זמו בר מערבי שיהן בה השמן כמדת הבבר הרמוים הייתה חלקת בל הערב והיה מדליק ממנה לשלח בדות ועדות היא שהשביעה שורה מישראל ולקח על בר דאמר בבדר המערבה בשלחי [יומא לג.] הנעה ב' נרות קודם לקטרת אלמא דהשיב ב' נרות בחחל קדם הקטרת אמרשה לא שמיך ולאחי שידר בבר המערבה בשאין ישראל רחוים לבשות לחם עם כמו אחר שמת שמעון הלדיק ע"ה: **מצאו שכבה.** כמו שאין שלין שם: **מדשנו.** כמו שאחר הנלילו מעבר ממזבח הפעלה ומדליקו ממנו אחר הנרות ופפרק עוקף בקלפי [דף מה.] מפרש שעמו לחמה מדליק ממזבח הפעלה: **נטל את הכוז ממעלה שניה.** שהשיבו אם בשהשיב הנרות בחחנו לעיל ות"ת הרי בבר נעלו בשמדשן אחי הנרות והרי הוא ידיעת ומחמת קושיא ד' מפ' ומדליקו ממזבח הפעלה מיד בעוקר ומנים את הכוז על המעלה בשבח שהולך לחנות אלא ממזבח אבל דוכחא אלא היה בר המערבי דולק ביום אלא בשבח הנם: [המשך הפירוש בע"ב]

מסורת הש"ס

(א) [משנה שבמשניות ל"ג מן המאוכלות הפנימיות ופ' רע"ב שם ותוס' שבתים שם: ובתוי"ט יומא פ"ד מ"ג]. (ב) יומא מד:. (ג) עירובין קד:. (ד) [ספרים שם]. (ה) [ל"ל מזרחיים כ"ה במשנה שבמשניות ע' מ"ר]. (ו) [שבת כב:] מנחות פו:. (ז) יומא נב:. (ח) [ל"ל מרפסת קבין]. (ט) [ל"ל שבה.?] [ע' מ"ר"ש ופ' מהרש"ל שבחים שם: סד"ה הוס' הוס' הוס' מעמיד]. (י) [ל"ל הקרבת]. (כ) נ"ל קקי.

הגהות הב"ח

(א) מפרש ד"ה ומטוטלת וכו' אחר זה הס"ד ותמ"ל מ"ה בסכתר כו' כבר נתבאר: (ב) ד"ה ומה שאמר וכו' שהם הכהנים מהיכל ומזבח פרטי.

פי' הרא"ש

מלא וגדוש קטרת. ומונח בתוך כף הגדול שהם יפפך ממנו דרך הלימה יפול לתוך כף הנדול. ות"ת והרי כף אוכן בין יהו לנתן והוה פלילה בתפארנו מנחים מזרק בתוכן אוכן ר"ל כיון לעוכך עבודה היה לא הוה מלילה ר"ל הוה לקיחה בפרק ח) לוכ ובערבה וכן פי' ר"ה ז"ל בתפיס [כד. וע"ש תוס' ד"ה הוחלין דלא הוה פלילה אלא בשאחוז בדפנות הכלי ולא בשפאחוז בשוליו: בסדר מטולטלת היה. כמין טפנה שהיה בנסוי מלמעלה בדים מעלנלו על ידה ולהיה דנרמי מטוטלה כמין כר של עור נתון עליה לנסוי מלמעלה [וכדר] אלא יפה ריח הקטרת היהיה ריחו טרף וחזק היו מכסין ותכרו בפרק כמה בחמה יוצאה [דף נד.] לא יפה הנמל ממטולטלת אבל יוצא ממטולטלת הקטורה ל' בשליחה היא תוכה בגד שקוצרין לו שלא לטנף: **[ב"ה] מי שזכה** במחתה. נחמות בגחלים מעל המזבח החיצון ולהגליהם לתחון על מזבח הפנימי לקטיר עליו את הקטרת ולא היה בה פיים אלא חוכה בקטרת אומר לזה שאלו יכה עמי בחמתה ועלה לראש המזבח ותחה וירד: **נטל מחתה של כסף.** מיומא [דף מג:] תנו דמתחזקת ד' קבין. ול"ג ופינה את הגחלים אילך ואילך ותחה מן המחוטלת הפנימית. דנבי הכוחות הדשן תנו הכי דמלטרו פחתן הקרבים לטיות דשן ומחוטלת ואין בהם מחתות של נחלים אבל הכא בני נחלים לטאות וטיבות דכתיב בגחלי אש ותנו מצבה בחרמת הדשן בחמטו כתן נ"ב ול"ג דנרסי' ופינה את הגחלים אילך ואילך ותחה לפי שהגחלים העליונים בטיות ואין לטאות עבר אל עבר כמו בחחתונים. אבל לא נרם מן המחוטלת הפנימית דזה נקרא אבר מצבה בחרמת הדשן: **בקב גחלים.** שהיה מוחה בפל ד' קבין ומעבן לתוך של ג' קבין: **מבכדן לאמה.** ואין כאן משום לא תכבה ות"ת אלמי מיהא קדשי בחחה כלפאמרינן בפ"ק ג) דנמחים מעיד ר' עקיבא הפלגת הפלגתה והנלגתה הקטורת והנגלים שאם ר"ל דבהיה דר"ה לחיבי בגחלים של יום הכפורים שבאותה מחתה שאותה היא מכנים אבל נחלים של כל יום מחתה שאותה בה לא היתה כלי אבל הכי דנלי הכהנים: **לתך.** אלי סוי: **אחת שהוא מושך בה.** כי היה מחוגלת אותו אבר לחוריו מעל המזבח ואותו בשלבלת ומשקך: **ואחת.** אותו בשלבלת מלמעלה כדי שלא תתגלגל כי היתה לחטוה כמין יורה: **על שרץ בשבת.** שנמלא בעזרה ומשקין שמא יגע בו אדם כופין עליו פסכתר ואין מוליאין אותו בשבת מפני שאסרו

עין משפט נר מצוה

ז א מ"י פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הלכה ה:
ז ב מי"י שם הלי ו:
ח ג מי"י שם פ"ו הלי ה:
א ד מי"י פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הלי ז:
ב ה מי"י שם הלי יח:
ג ו מי"י שם הלי טז:
ד ז מי"י שם הלי טז:
ה ח מי"י שם הלי יח:
ו ט מי"י שם הלי ז:
ז ב מי"י שם הלי ח:
ח ל מי"י שם הלי ט:
ט מ מי"י שם פ"ד מהלי עבודת יום"כ הלי ב:

שיטה מקובצת

[א] הגחלים אילך ואילך תיבת הילך נמחק: [ב] מכבדן. עי' תוס' דובחים (דף צא ע"ב ד"ה המודיה): [ג] ובא ומשתחוה וכו': [ד] והיו שלא תתחיל מלפניך שלא תיבת שמא נמחק:

פי' הרא"ש

מתקדם כדאמרינן בפ' לחם הפנים [מנחות לו.] דמעילת קנים ומתחן אין דומין שבת וכדלמיתא בספרים [דף מד. וע"ל בפ' מקלות היו שם] נמי קנים היו שם ר"מ משום דעזרה רשות הרבים וכ"ל שעשו בשל דאמרינן בפ"ק דספרים [דף יט:] אמר אמורת רשות הרבים היא ולא היא דתחם לעניין שבת כיון דמוקפת מחילה ולאחות נעולות בלילה ואין שערים זה כנגד זה הוא הי"ר מן המור: [מין] הנעשו בין אולם ולמזבח. לאחם שזכו מתחתה ובקטרת: **את המגרפה.** מתרגמינן יעי' מגרפתיה וכל זה היה עמוי כמין מגרפה: **נכנסין להשתחות.** אחר הקטרת: **לדבר בשיר.** בשעת הדישון: **מעמיד את הטמאים** בשער המזרח. כל הטמאים שבאותו בית אב שעובר הוים היו לריכין לטבל ולהם בית אב מעמידן בשער המזרח שבהכל נכנסין ויוצאין דרך שם ובפרק כלל גדול [דף פב.] מפרש טעמא דר אמר מפני תבל אלא אומרו אותם כהני בית אב אלעי ושלוי לא רלו לטבל ממלאכתן ולבא לשרת ות"ל כדי לעשים על אלא מזהרו מעומאה:

הדרן עלך פרק אמר להם הממונה זומא

[מ"א] החלו עולים במעלות האולם. מי שזכו בקטורת ומתחתה: **במעלות האולם.** כתבן בתרגום [מ"ב מ"ג] די"ב מעלות היו בין אחזמה והאולם: **היו מקדימין לפניהם.** לטול הכלים שבידיהם ובכולל שבאן מזבח הפנימי והמנורה מיתנין המקום אחר הנרך מדשן את המנורה לנחיה שם את הכוז וכמבל הטומה ב' נרות הנים גם מדשן את המזבח את הטנא כדי שיליחם מיקר: **והשתחוה ויצא.** לפי שנעמוד עם הטבודה היה משתחוה כעבד שמשמש לח רבו וטולל רשות ויולא: **מדשן את**

מסורת הש"ס

(ה) [ל"ל דספרים דף יט. ופס אותה הוספ ר"שם].

הגהות הב"ח

(ו) מפרש ד"ה ומטוטלת וכו' אחר זה הס"ד ותמ"ל מ"ה בסכתר כו' כבר נתבאר: (ז) ד"ה ומה שאמר וכו' שהם הכהנים מהיכל ומזבח פרטי.

פי' הרא"ש

מלא וגדוש קטרת. ומונח בתוך כף הגדול שהם יפפך ממנו דרך הלימה יפול לתוך כף הג